

**„THE OBSERVER”
JA „THE MANCHESTER GUARDIAN” LEHTIEN
KIRJEENVAIHTAJALLE FARBMANILLE
MYÖNNETTY HAASTATTELU**

1. Kysymys. Venäjän-vastainen lehdistö esittää Herriot'n Moskovan-matkan sekä Ranskan ja Venäjän neuvottelut Neuvosto-Venäjän ulkopolitiikan jyrkäksi muutokseksi.

Onko tämä totta? Onko totta, että Venäjä pitää Englannin Lähi-idän politiikkaa haasteena ja on valmis solmimaan Ranskan kanssa sopimuksen, joka suuntautuu Englantia vastaan?

Vastaus. Pidän ehdottomasti vääränä, että Herriot'n Moskovan-matka sekä Ranskan ja Venäjän neuvottelut ¹¹⁴ esitetään joksikin vaikkapa pienimmäksikin Neuvosto-Venäjän politiikan muutokseksi yleensä ja muun muassa sen muuttumiseksi Englannin vastaiseksi. Annamme tietenkin tavattoman suuren arvon niin Herriot'n Moskovan-matkalle kuin myös sille, että on otettu askel meidän ja Ranskan lähentymistä ja neuvotteluja kohti, jotka nyt ovat käyneet mahdollisiksi, todennäköisiksi ja — tekisi mieli ajatella — välttämättömiksi. Meidän ja Ranskan lähentyminen on meistä erittäin toivottavaa, varsinkin kun Venäjän kauppavedut vaatimalla vaativat meidän ja tämän mitä voimakaimman mannermaavaltion lähentymistä. Olemme kuitenkin vakuuttuneet, ettei tämä lähentyminen merkitse vähimmässätkään määrin politiikkamme jonkinlaista muuttumista Englannin suhteen. Olemme sitä mieltä, että täysin ystävälliset suhteet molempiin valtioihin ovat täysin mahdollisia ja siihen me pyrimmekin. Olemme sitä mieltä, että nimenomaan kauppasuhteiden kehitys on kiertämättömästi vaikuttava erittäin voimakkaasti tähän suuntaan. Olemme sitä mieltä, että niin ikään Englannin ja Ranskan edut

oikein käsitettyinä edistävät samaa asiaa. Olemme sitä mieltä, että Englannin ja Ranskan keskinäisissä eduissa, mikäli ne koskevat Venäjää, ei missään tapauksessa ole Englannin ja Ranskan välisen väistämättömän vihamielisyyden aineksia. Päinvastoin me ajattelemme jopa niinkin, että näiden valtioiden rauhanomaiset ja ystävälliset suhteet Venäjään ovat eräänä takeena (olen melkein valmis sanomaan: varmimpana takeena) siitä, että rauha ja ystävyys Englannin ja Ranskan välillä tulevat jatkumaan mitä kauimmin ja että mitkä tahansa mahdolliset ja nykyoloissa todennäköiset Ranskan ja Englannin väliset erimielisyydet selvitetään onnellisesti mitä nopeimmin ja varmimmin.

2. *Kysymys.* Eikö Englannin tukeman Kreikan ja Turkin sodan tosiasiallinen päättyminen ole parhain ajankohta Englannin ja Venäjän välisen sopimuksen solmimista varten?

Vastaus. Englannin tukeman Kreikan ja Turkin sodan päättyminen on tietenkin sellainen ajankohta, joka lisää tietystä suhteesta Englannin ja Venäjän välisen sopimuksen solmimisen mahdollisuuksia. Tähän sopimukseen pyrimme jo ennen mainitun sodan päättymistäkin ja tulemme nyt pyrkimään mahdollisimman tarmokkaasti. Eräät tämän sodan päättymiseen liittyvät kysymykset ovat tosin sellaisia, joista olemme eri mieltä Englannin kanssa. Mutta ensinnäkin Kreikan ja Turkin sodan tilalle tullut rauha on mielestämme sellainen voitto kansainvälisessä politiikassa yleensä, että uskomme tämän politiikan yleisten edellytysten paranevan Kreikan ja Turkin välisen rauhan ansiosta. Ja toiseksi emme suinkaan pidä voittamattomina meidän ja Englannin välisiä erimielisyyksiä. Päinvastoin uskomme, että lähitulevaisuus osoittaa meille Lähi-idän kysymyksen eri kehitysvaiheista riippuen, missä määrin olemme olleet oikeassa uskoessamme, että nimenomaan Kreikan ja Turkin sodan päättyminen tekee lopun myös niistä selkkauksista ja eripuraisuuksista, jotka olivat nostaneet tämän päättyneen sodan etualalle kansainvälisen politiikan näyttämöllä. Teemme kaikkemme, että tämän sodan päättyminen tekisi lopun myös meidän ja Englannin keskeisistä hankauksista ja erimielisyyksistä, ja uskomme, että Englannin hallituksen edut osoittautuvat tässäkin tapauksessa

Venäjän-vastaisen lehdistön jos jonkinlaisia viittailuja ja useinkin vilpillisiä puheita painavammiksi.

3. *Kysymys.* Pidätekö Venäjän osallistumista Idän kysymystä käsittelevään konferenssiin vain arvovalta-asiana vai ovatko lähtökohtananne yksinomaan Venäjän todelliset edut? Suostuuko Venäjän hallitus Ranskan ehdotukseen, että Venäjän sallittaisiin osallistua konferenssiin vain siltä osalta, mikäli tullaan ratkaisemaan salmia koskeva kysymys?

Vastaus. Venäjän osallistumista Lähi-idän kysymyksen ratkaisuun¹¹⁵ en pidä missään tapauksessa arvovalta-asiana. Uskon, että viiden vuoden aikana olemme täydellisesti todistaneet kansainvälisellä politiikallamme, että suhtaudumme arvovaltakysymyksiin aivan välinpitämättömästi emmekä voi koskaan esittää mitään vaatimusta tai huonontaa valtioiden välisen rauhan todellisia mahdollisuuksia yksinomaan arvovallan vuoksi. Olen varma, että yhdessäkään valtiossa kansanjoukot eivät ole yhtä välinpitämättömiä eivätkä edes yhtä valmiita suhtautumaan hilpeän pilailvasti arvovaltakysymykseen sellaisenaan. Nykykauden diplomatia kehittyy mielestämme yhä nopeammin siihen suuntaan, että arvovaltakysymyksiin suhtaudutaan nimenomaan tällä tavalla.

Lähi-idän politiikkamme on meille Venäjän ja useiden sen kanssa liittoutuneiden valtioiden reaalisen ja välittömän elinedun asia. Elleivät kaikki nämä valtiot saa osallistua vaatimuksensa mukaisesti Lähi-idän konferenssiin, niin siten annettaisiin siinä määrin aiheutta vihamielisyyteen, selkkauksiin ja tyytymättömyyteen, vaikeutettaisiin siinä määrin toisaalta Itä-Euroopan ja toisaalta kaikkien muiden valtioiden puhtaasti kaupallisia toimia, että rauhanomainen rinnakkainolo joko jää kerrassaan pohjaa vaille tai käy tavattoman vaikeaksi.

Venäjän hallitus on sen vuoksi tyytymätön Pariisiin ehdotukseen, että Venäjän sallittaisiin osallistua konferenssiin vain siltä osalta, mikäli tullaan ratkaisemaan salmia koskeva kysymys. Mielestämme tämä rajoitus johtaa kiertämättömästi useihin aito käytännöllisiin ja välittömiin, m.m. taloudellisiin, hankaluuksiin, joista Ranska ja Englanti itse joutuvat kärsimään todennäköisesti aivan lähi-tulevaisuudessa.

4. *Kysymys.* Minkälainen on Venäjän ohjelma salmia koskevassa kysymyksessä?

Vastaus. Salmia koskevaan ohjelmaamme (toistaiseksi tietystikin likipitäiseen) sisältyy m.m.:

Ensinnäkin Turkin kansallisten pyrkimysten tyydyttäminen. Sitä eivät mielestämme vaadi ainoastaan kansallisen riippumattomuuden edut. Kokemus, jonka olemme saaneet viiden vuoden mittaan ratkaistessamme kansallisuuskysymystä valtiossa, jossa kansallisuuksia on runsaammin kuin tuskin missään muissa maissa, on saanut meidät vakuuttamaan täydelleen siitä, että ainoaa oikeaa suhtautumista kansakuntien etuihin tällaisissa tapauksissa on niiden mahdollisimman täydellinen tyydyttäminen ja sellaisten edellytysten luominen, ettei tällä pohjalla voisi syntyä mitään selkkauksia. Kokemuksemme on saanut meidät varmistumaan kerta kaikkiaan siitä, että vain mahdollisimman suuri huolenpito eri kansakuntien eduista poistaa selkkauksien syyt, poistaa keskinäisen epäluottamuksen, poistaa kaikenlaisten juonittelujen pelon ja herättää, varsinkin eri kieltä puhuvien työläisten ja talonpoikien kesken sitä luottamuksellisuutta, jota ilman ovat kerrassaan mahdottomia niin kansojen väliset rauhanomaiset suhteet kuin myös kaiken sen vähänkin menestyksellinen kehitys, mikä on arvokasta nykyaikaisessa sivilisaatiossa.

Toiseksi ohjelmaamme sisältyy salmien sulkeminen kaikilta sotalaivoilta rauhan ja sodan aikana. Tästä on kaupan käynnin kannalta välitöntä lähintä etua kaikille eikä yksinomaan niille valtioille, joiden alueet rajoittuvat välittömästi salmiin. Otettakoon huomioon, että sotaa vastustavia ja rauhaa puolustavia pasifistisia korulauseita, puheita ja vakuutteluja, joskus jopa vannomisia kuulee maailmassa tavattoman paljon, kun taas valmiutta ryhtyä käytännöllisiin, edes yksinkertaisimpiin toimenpiteisiin rauhan turvaamiseksi havaitaan useimmissa valtioissa, varsinkin nykyisissä sivistysvaltioissa tavattoman vähän. Meidän taas tekisi mieli tässä ja tämänkaltaisissa kysymyksissä nähdä mahdollisimman vähän yleisiä julistuksia, juhlallisia lupauksia, mahtipontista kaavailua ja mahdollisimman paljon mitä yksinkertaisimpia ja selvimpiä ratkaisuja ja toimenpiteitä, jotka todella johtavat rauhaan, ellei nyt puhuta sodan vaarojen täydellisestä poistamisesta.

Kolmanneksi salmia koskeva ohjelmamme edellyttää täydellistä kauppamerenkulun vapautta. Ja sen jälkeen, mitä

olen edellisessä lauseessa sanonut, on mielestäni aivan turhaa selittää ja yksityiskohtaisemmin tarkentaa tätä kohtaa.

5. *Kysymys.* Suostuisiko Venäjän hallitus siihen, että salmia valvoisi Kansainliitto, jos Kansainliittoon kuuluisivat myös Venäjä, Turkki, Saksa ja Yhdysvallat?

Vai vaatiiko Venäjä erityisen salmia valvovan toimikunnan muodostamista?

Vastaus. Olemme tietysti Kansainliiton vastustajia, ja luulen, ettei kielteinen suhtautumisemme Kansainliittoon johdu yksinomaan taloudellisesta ja poliittisesta järjestelmästä ja sen erikoisuuksista, vaan tähän kielteiseen suhtautumiseen oikeuttavat myös rauhan edut, kun tarkastellaan niitä yleensä nykyisen kansainvälisen politiikan konkreettisten edellytysten kannalta. Kansainliiton kaikki piirteet viittaavat niin selvästi sen syntyperään, maailmansotaan, se liittyy niin kiinteästi Versaillesin sopimukseen, siinä ei kerta kaikkiaan ole mitään, mikä muistuttaisi jollakin tavalla kansojen tasa-arvoisuuden todellista voimaansaattamista, todellisia mahdollisuuksia niiden rauhanomaiseen rinnakkainoloon, joten kielteinen suhtautumisemme Kansainliittoon on mielestäni ymmärrettävää eikä kaipaa pitempiä selityksiä.

6. *Kysymys.* Merkitseekö Urquhartin sopimuksen ratifioinnista kieläytyminen „vasemmistokommunistien” voittoa? Mitkä ovat ne objektiiviset edellytykset, jotka tekevät mahdolliseksi neuvottelujen jatkamisen ja Urquhartin sopimuksen ratifioinnin?

Vastaus. Hallituksemme herätti kysymyksen Urquhartin sopimuksen ¹¹⁶ solmimisesta jo silloin, kun olin sairaana enkä kyennyt osallistumaan hallitusasioiden hoitoon. Tästä syystä en nyt ole vielä täysin tietoinen mainitun asian kaikista yksityiskohdista. Mutta silti voin vakuuttaa aivan varmasti, ettei nykyään ole eikä voikaan olla puhetta vasemmistokommunistien voitosta. Tiedän tämän, koska olen välittömästi tarkkaillut hallitusasiain kulkua.

Asia on niin, että Englannin epäoikeudenmukainen menettely, joka ilmeni haluttomuutena päästää meitä konferenssiin, oli siinä määrin yllättävää, herätti niin suurta suuttumusta Venäjällä ja liitti siinä määrin yhteen paitsi oikeistokommunistit ja vasemmistokommunistit myös Venäjän suuret puolueettomat väestöjoukot, työläiset ja talonpojat, ettei asia päässyt eikä voinutkaan päästä kehitty-

mään miksikään vasemmisto- ja oikeistokommunistien väliseksi erimielisyydeksi.

Perustelussa, jonka esitimme kieltäytyessämme solmimasta sopimusta Urquhartin kanssa, on ilmaistu välittömästi ei ainoastaan koko puolueen, vaan myös nimenomaan koko kansan mieliala, t.s. kaikkien työläis- ja talonpoikaisjoukkojen mieliala.

Ennen kuin neuvottelut voidaan aloittaa uudelleen ja ratifioida Urquhartin sopimus, Englannin on ennen kaikkea lakattava tekemästä Venäjälle sitä huutavaa vääryyttä, että tavalla tai toisella väheksytään Venäjän oikeutta osallistua Lähi-idän kysymyksiä käsittelevään konferenssiin. Mitä taas tulee Urquhartin meille esittämiin konkreettisiin ehtoihin, niin minulla ei ole ollut vielä aikaa syventyä niihin kyllin yksityiskohtaisesti ja voin sanoa vain, että hallitus on päättänyt antaa mitä pikimmin tämän sopimuksen kannattajille ja vastustajille tilaisuuden esittää mielipiteensä lehdistössämme, jotta mahdollisimman objektiivisen ja perustellun väittelyn perusteella voitaisiin punnita mitä vakavimmin kaikkia plussia ja miinuksia ja ratkaista tämä kysymys mahdollisimman suuressa määrässä Venäjän etujen mukaisesti.

7. *Kysymys.* Missä määrin oikeita ovat Englannin Venäjän-vastaisen lehdistön syytökset, että Moskovassa suoritettut teollisuusmiesten äskettäiset pidätykset merkitsevät uuden talouspolitiikan loppua ja paluuta kansallistamis- ja takavarikoimispolitiikkaan?

Vastaus. „Moskovan teollisuusmiesten” pidätyksiin liittyvää Englannin Venäjän-vastaisen lehdistön meihin kohdistamaa syytöstä koskevan kysymyksen johdosta minun on sanottava, että juuri tänään luin lehdestämme („Izvestijasta”) kirjoituksen, jonka otsikkona on „Mustan pörssin miehiä pidätetty”. Asiasta hyvin perillä oleva Valtion poliittisen hallinnon alaisen Taloudellisen hallinnon päällikkö tov. Z. B. Katsnelson kertoo tässä kirjoituksessa, ettei mistään teollisuusmiesten pidätyksestä ole ollut puhuttakaan, että „huhut, joita Neuvostovallan viholliset levittävät niin VSFNT:ssa kuin ulkomaillakin ja joiden mukaan nämä pidätykset ovat vapaakaupan ahdistamista, ovat itse asiassa *tuulesta temmattuja* väitteitä, joiden tietynä vastavallankumouksellisenä tarkoituksena on estää meidän ja Länsi-Euroopan taloudellisten suhteiden paraneminen”.

Itse asiassa on pidätetty yksinomaan niin sanotun mustan pörssin miehiä, ja viranomaisillamme on todisteita, jotka osoittavat näiden valuutalla keinottelevien pörssihuijareiden olevan yhteydessä eräisiin Moskovassa sijaitsevien ulkomaisten lähetystöjen virkailijoihin, jota paitsi näistä todisteista ilmenee, ettei ainoastaan ole myyty platinaa, kultaa (harkkoja), vaan myös *järjestetty näiden kalleuksien salakuljetus ulkomaille.*

Huomaatte tästä, miten peräti aiheettomia ovat huhut, että me muka teemme lopun „uudesta talouspolitiikasta”, ja miten äärimmäisen valheellisia syytöksiä esittää Englannin Venäjän-vastainen lehdistö, joka yrittää vääristelemällä ennen kuulumattomalla tavalla asiaa ja petkuttamalla saattaa politiikkamme väärään valoon. Missään hallituspiireissä ei todellisuudessa ole ollut puhettakaan „uuden talouspolitiikan” lopettamisesta ja vanhaan palaamisesta. Hallituksen toiminnan tarkoituksena on muun muassa parhaillaan menossa olevassa Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean kokouksessa ollut se, että saataisiin mahdollisimman suuressa määrin varmistetuksi lainsäädännöllisesti se, mitä nimitetään uudeksi talouspolitiikaksi, ja ehkäistyksi tyyten mahdollinen poikkeaminen siitä.

27. X. 1922.

„Pravda” № 254,
marraskuun 10 pnä 1922

*Julkaistaan
V. I. Leninin korjaaman kone-
kirjoitusäljennöksen mukaan*